EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 30.5.2012.
COM(2012) 327 final

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Slovēnijas 2012. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēnijas stabilitātes programmu 2012.-2015. gadam

{SWD(2012) 327 final}

Ieteikums

PADOMES IETEIKUMS

par Slovēnijas 2012. gada valsts reformu programmu

un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēnijas stabilitātes programmu 2012.-2015. gadam

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes 1997. gada 7. jūlija Regulu (EK) Nr. 1466/97 par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu[1] un jo īpaši tās 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. novembra Regulu (ES) Nr. 1176/2011 par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību[2], un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu[3],

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas[4],

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

apspriedusies ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

(1) Eiropadome 2010. gada 26. martā atbalstīja Eiropas Komisijas priekšlikumu sākt jaunu nodarbinātības un izaugsmes stratēģiju — „Eiropa 2020” —, kam pamatā būtu ciešāka ekonomikas politikas koordinācija, pievēršot uzmanību galvenajām jomām, kurās jārīkojas, lai palielinātu Eiropas ilgtspējīgas izaugsmes potenciālu un konkurētspēju.

(2) Padome 2010. gada 13. jūlijā pieņēma ieteikumu par dalībvalstu un Savienības vispārējām ekonomikas politikas pamatnostādnēm (2010.–2014. gads), savukārt

---

1 OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.
2 OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.
3 COM(2012)327 *final*.
4 P7_TA(2012)0048 un P7_TA(2012)0047.

2010. gada 21. oktobrī — lēmumu par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādnēm[5], kas kopā veido „integrētās pamatnostādnes". Dalībvalstis tika aicinātas ņemt vērā šīs integrētās pamatnostādnes savā ekonomikas un nodarbinātības politikā.

(3) Padome 2011. gada 12. jūlijā pieņēma ieteikumu par Slovēnijas valsts reformu programmu 2011. gadam un sniedza savu atzinumu par Slovēnijas atjaunināto stabilitātes programmu 2011.-2014. gadam.

(4) Komisija 2011. gada 23. novembrī pieņēma otro gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot otro Eiropas *ex-ante* un integrētas politikas koordinēšanas pusgadu, kas balstās uz stratēģiju "Eiropa 2020". Komisija 2012. gada 14. februārī, balstoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, pieņēma Brīdinājuma mehānisma ziņojumu[6], kurā tā noteica Slovēniju kā vienu no dalībvalstīm, attiecībā uz kuru tiks veikts padziļināts pārskats.

(5) Eiropadome 2012. gada 2. martā apstiprināja prioritātes, lai nodrošinātu finanšu stabilitāti, fiskālo konsolidāciju un rīcību izaugsmes sekmēšanai Tā uzsvēra vajadzību īstenot diferencētu, izaugsmi veicinošu fiskālo konsolidāciju, atjaunot normālus aizdošanas nosacījumus ekonomikai, sekmēt izaugsmi un konkurētspēju, risināt bezdarba problēmu un krīzes sociālās sekas un modernizēt valsts pārvaldi.

(6) Eiropadome 2012. gada 2. martā arī aicināja dalībvalstis, kuras piedalās paktā "Euro plus", savlaicīgi nākt klajā ar savām saistībām, lai tās varētu iekļaut minēto valstu stabilitātes vai konverģences programmās un valstu reformu programmās.

(7) Slovēnija 2012. gada 26. aprīlī iesniedza savu stabilitātes programmu, kas attiecas uz 2012.-2015. gadu, savukārt 2012. gada 13. aprīlī — 2012. gada valsts reformu programmu. Abas programmas izvērtētas vienlaikus, lai ņemtu vērā to savstarpējo saistību. Komisija padziļinātajā pārskatā saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu ir izvērtējusi arī to, vai Slovēniju ir skārusi makroekonomiskā nelīdzsvarotība. Komisija padziļinātajā pārskatā[7] secināja, ka Slovēnijā ir iekšējā nelīdzsvarotība, kas jo īpaši ietekmē korporatīvā sektora aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanu un banku stabilitāti. Šī iekšējā nelīdzsvarotība un jebkura iespējamā ārējā nelīdzsvarotība būtu cieši jāuzrauga un jāatspoguļo ekonomikas politikas apsvērumos, lai tādējādi samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz ekonomikas darbību. Lielākās bankas rekapitalizācija un pārdošana un cieša apņemšanās novērst pārmērīgo budžeta deficītu līdz 2013. gada termiņam ir divi būtiski un lietderīgi elementi iespējamajos risinājumos, kādi šobrīd tiek apsvērti. Iespējamo pārmērīgo nelīdzsvarotību var samazināt ar ātru un pilnīgu īstenošanu šajās jomās.

(8) Pamatojoties uz 2012. gada stabilitātes programmas novērtējumu saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97, Padome uzskata, ka stabilitātes programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomiskais scenārijs salīdzinājumā ar Komisijas 2012. gada pavasara prognozēm ir optimistisks. Programmā izklāstītās budžeta stratēģijas mērķis ir panākt, lai vispārējais valsts budžeta deficīts būtu mazāks par 3 % no IKP 2013. gadā, kas ir Padomes noteiktais termiņš, un pēc tam turpināt samazināt

---

5 Padomes 2012. gada 26. aprīļa Lēmums 2012/238/ES.
6 COM(2012)68 *final*.
7 SWD(2012)158 *final*.

budžeta deficītu, lai tādējādi līdz 2015. gadam sasniegtu Slovēnijas budžeta vidēja termiņa mērķi (VTM). VTM ir definēts kā līdzsvarots budžets strukturālā izteiksmē, kas kopš iepriekšējās programmas nav mainījies, taču to nevar uzskatīt par piemērotu saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem, jo, balstoties uz pašreizējo politiku un prognozēm, tas nenodrošina pietiekami ātru progresu attiecībā uz ilgtspējību ilgtermiņā. Pastāv risks, ka budžeta deficīta rādītāji varētu būt sliktāki par plānotajiem, jo i) 2013.-2015. gada laikposmam paredzētie pasākumi nav pietiekami konkrēti; ii) primārie kārtējie izdevumi jau iepriekš ir pārsniegti, iii) ieņēmumi ir mazāki, ņemot vērā salīdzinoši optimistisko makroekonomisko scenāriju un neskaidrību par nesen pieņemto nodokļu pasākumu ietekmi, un iv) iespējamas papildu kapitāla atbalsta darbības un garantiju izmantošana. Balstoties uz (pārrēķinātu) strukturālo bilanci[8], vidējie gada fiskālie pasākumi 2010.-2013. gadā ir plānoti gandrīz 1 % apmērā no IKP, kas ir nedaudz virs Padomes ieteiktā rādītāja. Taču saskaņā ar Komisijas 2012. gada pavasara prognozēm 2013. gadā būs jāveic papildu pasākumi, lai visā korekcijas laikposmā ievērotu šo ieteikumu. Pēc plānotās pārmērīga budžeta deficīta novēršanas ikgadējais progress attiecībā uz VTM sasniegšanu saskaņā ar programmu atbilst Stabilitātes un izaugsmes paktā noteiktajam 0,5 % rādītājam 2015. gadā, bet 2014. gadā ir zem šī rādītāja, savukārt valsts izdevumu pieauguma rādītājs, ņemot vērā diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, atbilst Stabilitātes un izaugsmes paktā noteiktajam izdevumu rādītājam abos gadus, līdz ar to programma kopumā paredz atbilstošu pielāgošanas stratēģiju VTM sasniegšanai. Ņemot vērā iepriekšminētos riskus, progress saistībā ar VTM sasniegšanu abos gados varētu būt lēnāks, nekā nepieciešams programmā. Ir paredzēts, ka vispārējais valsts bruto parāds, kas 2011. gadā bija aptuveni 48 % no IKP, līdz 2013. gadam būs visaugstākais, proti, 53 % (tādējādi joprojām esot zem atsauces vērtības, t.i., 60 % no IKP), pirms tas līdz programmas beigām nedaudz samazināsies. Parāds var palielināties, jo iespējams lielāks budžeta deficīts, kā iepriekš minēts, un lielākas krājumu plūsmas korekcijas. Slovēnijas vidēja termiņa budžeta plāns un noteikums par izdevumiem joprojām nav pietiekami saistoši un nepietiekamā mērā koncentrējas uz to, lai sasniegtu VTM un nodrošinātu ilgtermiņa ilgtspējību.

(9) Slovēnijas valdība līdz šim nav spējusi veikt nekādas sistēmiskas izmaiņas pensiju sistēmā, ņemot vērā 12 mēnešu moratoriju attiecībā uz tiesību aktiem pēc tam, kad 2011. gada jūnija referendumā tika noraidīta iepriekšējā pensiju reforma. Taču 2011. gada decembrī un 2012. gada maijā īstermiņa pasākumi izmaksu samazināšanai tika pagarināti un stiprināti. Lai arī šie robu aizpildīšanas pasākumi īstermiņā ir būtiski un dod labumu, ir skaidrs, ka ar tiem nepietiek, lai risinātu ilgtermiņa problēmas. Valdība paredz līdz 2013. gada beigām ieviest jaunu pensiju reformu, kas būtu balstīta uz daudzpīlāru sistēmu un faktiskā pensionēšanās vecuma palielināšanu. Lai arī nav sniegta nekāda sīkāka informācija, šie plāni ambīciju ziņā šķiet pieticīgi. Ņemot vērā problēmas apmēru, ir vajadzīga visaptveroša reforma, kas risinātu šādus jautājumus: neliels likumā noteiktais pensionēšanās vecums, atšķirības likumā noteiktajā pensionēšanās vecumā vīriešiem un sievietēm, plašas priekšlaicīgas pensionēšanās iespējas un izdevīgi indeksācijas noteikumi pensijām. Līdz šim nav īstenoti nekādi konkrēti pasākumi, lai palielinātu gados vecāku darbinieku nodarbinātības līmeni, lai arī pamatnostādnes aktīvas darba tirgus politikas pasākumu īstenošanai 2012.-

[8] Cikliski koriģētā bilance, izņemot vienreizējos un pagaidu pasākumus, kuru Komisijas dienesti pārrēķinājuši, balstoties uz programmā sniegto informāciju un izmantojot kopīgi noteikto metodi.

2015. gadā un 2012. gada plāns aktīvas nodarbinātības politikas pasākumu īstenošanai gados vecākus bezdarbniekus uzskata par īpašu mērķa grupu.

(10) Situācija Slovēnijas banku nozarē tagad šķiet pat vēl sarežģītāka nekā 2011. gada novērtējuma laikā. Nozares kopējie zaudējumi 2011. gadā bija ievērojami, un, raugoties uz priekšu, ekonomikas izaugsmes tempa samazināšanās radīs turpmākus aizdevumu zaudējumus, jo aizvien vairāk uzņēmumiem ir grūtības nodrošināt parādu apkalpošanu. Līdz šim ieviestiem vai paziņotiem pasākumiem trūkst ambīciju salīdzinājumā ar problēmas apmēru. Lielākās bankas (NLB) steidzamā otrā rekapitalizācija nav virzījusies uz priekšu. Jaunā valdība ir paudusi savu nolūku lielākajās bankās samazināt savu akciju paketi līdz bloķējošam mazākumam. Ir nepieciešams noskaidrot saistību starp šiem ilgtermiņa pasākumiem un tūlītējo un steidzamo vajadzību pēc jauna kapitāla gadījumos, kad valstij kā lielākajam īpašniekam nepārprotami ir galīgā atbildība. Skaidra privatizācijas stratēģija, ko atbalsta ar laicīgiem kapitāla ieguldījumiem zaudējumu segšanai, labas pārvaldības nodrošināšana un profesionāla un politiski neitrāla pārvaldība šo politiku un šo banku iespējamo pārdošanu padarītu ticamāku.

(11) Pagājušajā gadā netika iesniegti nekādi konkrēti priekšlikumi atšķirību samazināšanai starp aizsardzību, kāda tiek piešķirta pastāvīgajiem darbiniekiem salīdzinājumā ar pagaidu darbiniekiem. 2011. gadā tika sāktas sarunas ar sociālajiem partneriem par Likumu par darba attiecībām, taču netika panākta ne vienošanās, ne arī pieņemti grozījumi. Valsts reformu programmā norādīti daži pasākumi, kam jāpalielina elastdrošība un jārisina segmentācijas jautājums, taču nav norādīts grafiks to pieņemšanai. Ar nesen pieņemto Likumu par publisko finanšu līdzsvarošanu tiek ieviesta ievērojami augstāka maksa (koncesijas maksas) par "studentu darbu", lai samazinātu šā statusa pievilcību darba tirgū, taču šobrīd nav paredzēti nekādi papildu pasākumi.

(12) Izglītības un apmācības sistēmas atbilstība darba tirgus vajadzībām joprojām ir nepietiekama, lai arī visā izglītības ciklā šobrīd tiek ievesti profesionālās orientācijas pakalpojumi un tiek īstenoti pasākumi, lai sniegtu informāciju par karjeras perspektīvām. Nav veikti nekādi konkrēti pasākumi, lai izveidotu sistēmu, kas spētu prognozēt darba tirgus pieprasījumu nākotnē. Daži Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētie projekti tika sākti nolūkā sekmēt profesijas, pēc kurām darba tirgū ir liels pieprasījums. Šie pasākumi ir būtiski, bet kopumā nav pietiekams šīs problēmas risinājums. Slovēnijas Valsts nodarbinātības dienesta vispārējās efektivitātes neatkarīgo ekspertu novērtējums nav pieejams.

(13) Neatkarīgi no tiesību aktos veiktajām izmaiņām 2011. gada aprīlī, lai Konkurences aizsardzības biroju ar 2012. gada 1. janvāri pārveidotu par neatkarīgu aģentūru, birojs vēl nav neatkarīga struktūra, jo vispirms ir jāizpilda vairāki procesuālie nosacījumi. Turklāt Konkurences aizsardzības biroja resursi 2011. gadā tika samazināti. Šāda notikumu attīstība ietekmē tā spēju pieņemt vairāk īstenošanas pasākumu un ar savu iestāžu īpatsvaru stiprināt konkurenci sekmējošu reformu. Tikko ir pabeigts pētījums par profesiju deregulāciju, taču konkrēta politiskā rīcība šajā nozarē joprojām ir neskaidra. Vispārīgi runājot, daži tiesiskā regulējuma aspekti pakalpojumu sniedzēju reģistrācijai var radīt problēmas attiecībā uz saderību ar Pakalpojumu direktīvu. Vispārējo uzņēmējdarbības vidi raksturo trūkumi, kas attur vietējos un ārvalstu ieguldītājus un kavē banku bilanču ātru uzlabošanu, piemēram, valsts tieša un netieša iesaistīšanās ekonomikā un parādniekus aizsargājošas un dažreiz problemātiskas

maksātnespējas procedūras. Visbeidzot, tā kā Slovēnija kļūst par aizvien būtiskāku elektroenerģijas plūsmu tranzīta valsti, valsts pārvades tīkls sāk kļūt par vājo vietu.

(14) Pēc tam, kad minimālā alga 2010. gada martā tika ievērojami palielināta un procentuāli no vidējās algas 2011. gadā bija augstākā Eiropas Savienībā, tomēr minimālā alga joprojām ir zem nabadzības sliekšņa. Saistībā ar indeksāciju turpmākajos divos gados nominālais pieaugums bija vēl 4 %. Šie notikumi samazina darbietilpīgu nozaru konkurētspēju un palielina strukturālo bezdarbu.

(15) Slovēnija ir uzņēmusies vairākas saistības saskaņā ar paktu "Euro plus". Šīs saistības un 2011. gada saistību īstenošana attiecas uz nodarbinātības sekmēšanu, konkurētspējas uzlabošanu, publisko finanšu stabilitātes veicināšanu un finanšu stabilitātes stiprināšanu. Komisija ir novērtējusi pakta "Euro plus" saistību īstenošanu. Šā novērtējuma rezultāti ir ņemti vērā ieteikumos.

(16) Saistībā ar Eiropas pusgadu Komisija ir veikusi Slovēnijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi. Tā ir izvērtējusi stabilitātes programmu un valsts reformu programmu un ir iesniegusi padziļinātu pārskatu. Tā ir ņēmusi vērā ne tikai to lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Slovēnijā, bet arī to atbilstību ES noteikumiem un norādēm, ņemot vērā to, ka jānostiprina Eiropas Savienības vispārējā ekonomiskā pārvaldība, kas panākams, turpmākajos valsts lēmumos ievērojot ES līmeņa norādes. Tās ieteikumi saskaņā ar Eiropas pusgadu ir atspoguļoti 1. līdz 7. ieteikumā turpmāk.

(17) Ņemot vērā šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi Slovēnijas stabilitātes programmu, un tās atzinums[9] ir īpaši atspoguļots turpmāk izklāstītajā 1. ieteikumā.

(18) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo novērtējumu, Padome ir izskatījusi Slovēnijas 2012. gada valsts reformu programmu un stabilitātes programmu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir jo īpaši atspoguļoti 3., 6. un 7. ieteikumā turpmāk,

IESAKA Slovēnijai laikposmā no 2012. līdz 2013. gadam rīkoties šādi.

1. Īstenot 2012. gada budžetu un stiprināt budžeta stratēģiju 2013. gadam ar pietiekami precizētiem strukturāliem pasākumiem, būt gatavai veikt papildu pasākumus, lai nodrošinātu laicīgu pārmērīgā budžeta deficīta novēršanu ilgtspējīgā veidā un saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru īstenotu Padomes ieteikumos noteiktos strukturālās korekcijas pasākumus. Pēc tam ar piemērotu strukturālās korekcijas pasākumu nodrošināt pietiekamu progresu attiecībā uz vidēja termiņa mērķi par budžeta stāvokli, tostarp izdevumu kritērija sasniegšanu. Stiprināt vidēja termiņa budžeta sistēmu, tostarp noteikumu par izdevumiem, to padarot saistošāku un pārredzamāku.

2. Veikt steidzamus pasākumus ar mērķi nodrošināt pensiju sistēmas ilgtermiņa stabilitāti, vienlaikus saglabājot pienācīgas pensijas, i) vienādojot likumā noteikto pensionēšanās vecumu vīriešiem un sievietēm; ii) palielinot likumā noteikto pensionēšanās vecumu atbilstoši dzīves ilguma pieaugumam, iii) samazinot priekšlaicīgas pensionēšanās iespējas, un iv) pārskatot pensiju indeksācijas sistēmu.

[9] Saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

Palielināt gados vecāku darba ņēmēju nodarbinātības līmeni, turpinot pilnveidot aktīva darba tirgus politiku un mūžizglītības pasākumus.

3. Veikt vajadzīgos pasākumus, lai veidotu pietiekamas kapitāla rezerves banku nozarē un sekmētu bilanču uzlabošanu tā, lai varētu atkal sniegt vajadzīgu aizdevumu ienesīgām darbībām. Saņemt pilntiesīgu trešo personu apstiprinājumu par sistēmiski svarīgu banku aizdevumu zaudējumu aplēsēm, pamatojoties uz stresa testiem.

4. Apspriežoties ar sociālajiem partneriem un saskaņā ar valsts normām pielāgot nodarbinātības aizsardzību reglamentējošos tiesību aktus, kas attiecas uz pastāvīgajiem līgumiem, lai samazinātu darba tirgus segmentāciju. Turpināt risināt jautājumu par paralēlo darba tirgu, ko rada studentu darbs.

5. Uzlabot prasmju, jo īpaši mazkvalificētu darbinieku un augstskolu absolventu, pielāgošanu darba tirgus pieprasījumam un turpināt arodizglītības un apmācības reformas.

6. Veikt turpmākus pasākumus tirgus atvēršanas stiprināšanai un profesionālo pakalpojumu reorganizācijas paātrināšanai. Uzlabot uzņēmējdarbības vidi, i) īstenojot Konkurences aizsardzības biroja reformu, ii) izveidojot satvaru valstij piederošiem uzņēmumiem, ar ko tiek nodrošināta neatkarīga pārvalde un augsti uzņēmumu pārvaldības standarti, un iii) uzlabojot bankrota procedūras, jo īpaši attiecībā uz to termiņiem un efektivitāti.

7. Pēc apspriešanās ar sociālajiem partneriem un saskaņā ar valsts normām nodrošināt, ka algu pieaugums, tostarp minimālās algas pielāgojums, sekmē konkurētspēju un darbavietu radīšanu.

Briselē,

Padomes vārdā—
priekšsēdētājs